

Klassivanema käsiraamat

Waldorfkoolis Läte oodatakse lapsevanemalt aktiivset panustamist. Selleks on mitu võimalust. Näiteks oled sa väga oodatud astuma seltsi liikmeks, osalema mõnes töörühmas ning kaasa aitama klassi ja kooli traditsiooniliste tegevuste korraldamises. Kooli sobib suhtumine “märka ja tegutse”: kui sulle tundub, et mõnda asja saaks muuta paremaks, efektiivsemaks, sujuvamaks, anna sellest klassiõpetajale või koolile teada. Imehea, kui sinu tähelepanekud tulevad koos sinu mõtete ja ettepanekutega, kuidas küsimust lahendada. Kui aga soovid koolielus veidi rohkem kaasa lüüa, võid proovida kätt ka **klassivanemana**.

Kui klassi lastevanemate koosolekul hakatakse arutama (uue) klassivanema valimist, tekib tavaliselt kohmetu vaikus. Ometi pole klassivanema töös midagi keerulist või kontimurdvat. Pealegi saad oma rolli kujundada ja täpsustada koostöös klassiõpetajaga ning kõige tipuks on sinu taga veel terve klassitäis teisi lapsevanemaid. Võiks hoopiski mõelda, **mida klassivanema roll sulle annab**. Klassivanemana tegutsenud inimesed on nimetanud järgmisi asju:

- saad panustada klassikogukonna arengusse ja toetada õpetajat tema töös;
- saad tehtud tööst rõõmu tunda;
- saad tohutult hea võimaluse suhelda klassi lapsevanematega;
- saad kasvatada ja arendada oma juhtimisoskust;
- saad kasvatada ja arendada oma planeerimisoskust;
- kahtlemata õpid paremini delegeerima.

Igas klassis tegutseb lastevanemate valitud klassivanem, mõnes klassis ka kaks. Sellisel juhul on üks vanematest tavaliselt juba kogenum ning toetab ja juhendab oma nooremat kolleegi. Soovitatavalt vahetuvad klassivanemad ükshaaval, nii et alati jääb kogenum klassivanem noorema kõrvale n-õ mentoriks. Klassivanema valimise küsimus võiks olla lastevanemate koosoleku päevakorras iga uue õppeaasta algul. Siis on hea aeg otsustada, kuidas edasi toimida: kas valida uus klassivanem või jätkata vanaga; kes lisandub või kes lahkub sellest rollist.

Hea klassivanem

- on hea suhtleja,
- on algatusvõimeline,
- on enesekindel,
- oskab planeerida ja korraldada,
- tunneb või õpib tundma vabatahtlike kaasamise põhitõdesid,
- on innustav ja motiveeriv,
- soovib vastutada.

See käsiraamat annab värsketele klassivanematele ülevaate, milline on tema roll ja ülesanded ning kuidas neid võimalikult hästi täita.

Mis on klassivanema roll ja ülesanded?

Klassivanema täpne roll kujuneb klassiõpetaja ja klassivanema(te) omavahelise kokkuleppe alusel. Mõni õpetaja tahab teha rohkem ise asju ära, mõni on valmis suuremaks koostööks. Ka on igal klassivanemal erinevad tugevused, erinevad sisemised ressursid.

Igal juhul on klassivanem vahelüli klassi lapsevanemate ja õpetaja ning kooli vahel. Nii aitab klassivanem vahendada lapsevanemate küsimusi, rõõme, ootusi ja muresid õpetajale, kui lapsevanemad seda mingil põhjusel ise teha ei saa või ei taha, olles nn usaldusisik. Soovi ja huvi korral toetab klassivanem klassi lapsevanemate omavahelise suhtluse arendamist, kasvatamist, n-ö kogukonna loomist. Näiteks korraldab lapsevanematele ühiseid üritusi ja loob muid koosolemise võimalusi.

Samuti juhib klassivanem erinevate (traditsiooniliste) ürituste korraldamist (või delegerib selle ülesande kellelegi teisele). Nendest tuleb pikemalt juttu allpool.

Klassivanem koordineerib (või delegerib selle ülesande kellelegi teisele) igasuviseid remonditöid. Remonttööde laad ja maht selgitatakse välja koos klassiõpetajaga. Mõnikord on vaja suuremaid koristustöid (näiteks laudade ja toolide viilimine, aknapesu) teha ka teistel koolivaheaegadel. Sellest annab märku klassiõpetaja.

Uutel peredel aitab klassivanem sisse elada: vastab jooksvalt tekkivatele küsimustele, suunab ja toetab.

Vajaduse korral täidab klassivanem kiire loomuga ülesandeid. Näiteks kui õpetaja on ootamatult haigestunud või lennujaama kinni jäänud, informeerib klassivanem lapsevanemaid järgmise koolipäeva korraldusest.

Mõnes klassis aitab klassivanem õpetajal korraldada ühiseid üritusi, näiteks tellib väljasõitudeks bussi või broneerib teatripiletid.

Klassivanem osaleb vähemalt kaks korda aastas toimival klassivanemate koosolekul ning on kooli arengus kaasrääkijana võrdväärne partner kooli juhtkonnale ja nõukogule. Lisaks on klassivanemal võimalik osaleda kooli nõukogu töös: nimelt valitakse nõukokku klassivanemate seast 4–6 esindajat. Nõukogu käib koos vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui kord kvartalis. Selle korraldava, täidesaatva ja nõuandva organi peamine ülesanne on olla abiks kooli juhatusele ja kolleegiumile.

Klassivanema käsutusse antakse kooli võti või uksekood, et oleks lihtsam korraldada suviseid remonttöid ja täita muid jooksvaid ülesandeid. Kui klassivanem vahetub, tuleb võti tagastada koolile või anda üle uuele klassivanemale.

Kuidas kaasata lapsevanemaid?

Klassivanem ei pea kõike korraldama üksi: tema taga on terve klassitäis lapsevanemaid, kes saavad aidata ürituste organiseerimisel, remonttööde tegemisel jms. Klassivanemana

peaksid aga läbi mõtlema, kuidas hoida oma tagala töökorras, et uue ülesande esilekerkimisel oleks sul abikäed kohe võtta.

Meie kooli põhimõtetest lähtudes võib justkui eeldada, et lapsevanemad on kohe hakkamas, ent tihtilugu tuleb tegelik elu vahele: peale lapsevanemaks olemise on meil kõigil palju teisi rolle ning aegagi on meil ööpäevas täpselt ühepalju.

Nii nagu klassivanem, on ka iga lapsevanem, kes midagi kooli heaks teeb, olemuselt vabatahtlik ehk keegi, kes panustab tegemistesse vabast tahtest, ilma materiaalset tasu saamata, kellegi teise hüvanguks. See tähendab, et lapsevanemate kaasamisel võiksid mõista vabatahtlike kaasamise põhimõtteid. Nende kohta võid pikemalt lugeda siit: <https://vabatahtlikud.ee/organisatsioonile/juhendmaterjalid/juhtimine/>.

Mõned näpunäited:

- Lapsevanemate kogukonna kasvatamisse panustamine on tark tegu. Ühised üritused, ühised kogemused, ühised naljad lähendavad inimesi ning suurendavad soovi kaasa lüüa, pealegi on heale tuttavale ära öelda palju raskem.
- Kui on vaja korraldada mõni üritus või täita mõni koolist tulnud palve lapsevanemate abiga, ole ülesannete kirjeldamisel võimalikult täpne. Anna teada, milliseid oskusi ülesannete täitmiseks on vaja, aga ära esita stereotüüpseid eeldusi stiilis “ootame isasid seinu värvima ja emasid kardinaid õmblema”; sedasi võib pahandada teistsuguste oskustega inimesi ja vähendada nende soovi aidata. Anna ka tähtajad, et oleks selge, mis ajaks üks või teine töö peaks olema tehtud.
- Anna ülesannetest ja ootustest teada võimalikult vara, et lapsevanemad teaksid sellega arvestada.
- Suuremate ülesannete puhul kogu kokku need lapsevanemad, kes on asja vastu huvi üles näidanud, ning koostage üheskoos plaan, kes mida teeb. Jaga julgelt ülesandeid laiali, delegeeri – klassivanemaks olemine ei tähenda, et sa pead kõik ise ära tegema.
- Vajaduse korral pöördu julgelt lastevanemate poole otse ja isiklikult ning kutsu neid üles panustama, näiteks kui tead, millisel lapsevanemal on olemas vajalikud oskused, või kui paned tähele, et mõni lapsevanem ei ole ammu oma panust andnud.
- Ära unusta tänamist ja kiitmist! Täna iga lapsevanemat, kes on panustanud ja kaasa aidanud, ükskõik kui suur või väike tema osa oli.

Traditsioonilised sündmused, millele lapsevanemad kaasa aitavad (missugused on igas klassis ootused klassivanemale ja lapsevanematele)

Traditsioonid nende ürituste juures

Kogu kooliaasta vältel võivad vanemad klassid korraldada teemakohvikuid. Siin ei ole reeglit, mis klass seda teeb. Enamasti korraldatakse kohvik õpetaja eestvõttel, kui see mõne epohhiga seostub. Lapsevanematelt oodatakse seejuures kookide, küpsiste, morsi jm söödava-joodava organiseerimist. Täpsema info annab klassiõpetaja.

Kõikides klassides toimuvad õpilaste ühistegevused, näiteks matkad, väljasõidud, seltskondlikud koosmeisterdamised – ikka selleks, et sünniks ja püsiks ühtsustunne.

Klassivanemad saavad siinkohal teha klassi lapsevanematele mitmesuguseid ettepanekuid (ka ilma õpetaja korralduseta).

Lisaks toimub õppeaasta jooksul õpetaja eestvõttel klassiõhtuid ehk klassi kuupidusid. Õpetaja valikul toimub neid õppeaasta jooksul rohkem või vähem. Õpetaja hõikab välja toimumisaja, lapsevanemad toovad ühiselt kaetavale lauale midagi suupärast.

I klass

Sisseelamise aasta.

Advendiringi korraldamisse panustavad lapsevanemad õpetajaga tehtud kokkulepete järgi. Peamiselt on vaja olnud abi kuuseokste hankimisel.

I klassi lõpus seavad lapsevanemad enda laste jaoks korda II klassi ruumid. Lisaks tuleb uueks õppeaastaks korda seada klassiruum ka uuele I klassile. Täpsemad juhised selleks saab uuel I klassi õpetajalt.

I klassi tegemistele paneb punkti avaaktuse korraldamine uuele I klassile. Aktus on mõeldud ainult I klassi tulevatele lastele ja nende peredele ning selle täpsem korraldus tuleb läbi arutada uue I klassi õpetajaga. Sobiv aeg aktuse planeerimiseks on augustikuu.

Aktusel on mõned traditsioonilised elemendid:

- korraldada igale I klassi lapsele lilleõis või -kimp (milline see olema peab, arutada läbi I klassi õpetajaga),
- kaunistada lillevärav (raam on koolis olemas, laps võiks läbi värava minna pisut kummardades),
- valmistada uutele lapsevanematele kooliperre vastuvõtmise puhul soolaleivapakike (nt leib+sool),
- pidada uutele lapsevanematele tervituskõne,
- korraldada suupistelaud,
- võõrustada põhitunni ajal I klassi lapsevanemaid,
- koristada vastuvõtupeo paik.

Sisseelamise aastat oleks igati mõistlik kasutada lastevanemate omavaheliste suhete loomiseks. Näiteks võiks korraldada ühiseid üritusi (matkad, vanemateõhtud jms) klassi ühtekuuluvustunde loomiseks. Siin on klassivanemal võimalik üles näidata initsiatiivi.

Fotol 1. septembri aktuse tarbeks kaunistatud lillevärv.

II klass

II klassi lastevanemate ülesanne on organiseerida laternamatka lõkkeplatsile termoses tee ja kuklid (I, II ja III klassi lastele ja nende vanematele). Kukleid peab jaguma igale osalejale, kuid nii, et ühte kuklit jagavad omavahel 2 või enam sööjat Laternamatk toimub novembrikuus, täpne kuupäev lepitakse kokku õpetajate kolleegiumis.

II klassi lõpus tuleb lapsevanematel seada enda laste jaoks korda III klassi ruumid. Täpne remonttööde nimekiri tehakse koos klassiõpetajaga.

III klass

III klass käib vanade ametite epohhi tõttu palju majast väljas. Klassiõpetaja võib seega vajada abi klassi saatmisel väljasõitudel ning ka transpordivahendi leidmisel ja broneerimisel. Lisaks on selles klassis ehitusepohh, kus samuti võib vaja olla lapsevanemate abi. Täpsema info saab klassiõpetajalt.

III klassi kõige mahukam ülesanne on sügisene õunamahla valmistamine. Mahlateo tulude eest ostetakse III klassi lastele diatoonilised flöödid, mis saavad laste isiklikeks pillideks ja millega tehakse tööd IX klassi lõpuni. Kui on teada flöödi hind, saab kohe välja arvutada, kui palju oleks tarvis koguda õunu (50 kg õuntest saab olenevalt sordist 20–25 l mahla). Siinjuures tasub märkida, et alati ei pea panema rõhku kvantiteedile (soovi korral võib osa flöödirahast tulla ka lapsevanematelt) ning eelkõige on tähtis see, et lapsed saaksid mahlateo kogemuse.

Õunamahla tegemise päeval on nutikas jagada klassi lapsevanemad kahte 4–6 tunni pikkusesse vahetusse. Mõlemas vahetuses võiks olla vähemalt 10 lapsevanemat, lisaks lapsed. Koolis on olemas mahla valmistamiseks vajalikud seadmed (õunapurustaja ja mahlapress), nende asukohta saab teada õpetaja käest. Mahla võib kuumutada ja villida kooli köögis; samuti on köögis olemas sõelad toormahla kurnamiseks.

Õunamahla tegemine hõlmab järgmisi ülesandeid:

- õunte kokkukogumine (vajaduse korral reklaam FB lehel, kooli listis, Keila lehes; õunte pakkujaid leiad ka siinsast nipinurgast). Tavaliselt alustatakse õunte kogumist paar nädalat enne planeeritud mahlatalguid;
- toormahla ja pastöriseeritud mahla villimiseks pakendite soetamine (kas kilepakendid või klaaspudelid). Kindlasti tasub enne uue laari ostmist uurida, kas eelmisest aastast on pakendeid alles jäänud;
- mahla müümine (kooli üritustel, kooli e-poes jm); toormahla tasub kindlasti müüa ka kohapeal. Hea nipp on teha kooli ette lett, kus õpilased saavad ise pudelis või pakendis mahla müüa ning saata toormahla soovijad tagahoovi;
- õunajääkide viimine talumehele söödaks (kontakti leiad nipinurgast) või prügimäele. Jäägid on mõistlik kohe tugevatesse kilekottidesse koguda, et need transpordi käigus ei lekiks;
- **pärast kasutamist mahlapressi lahtivõtmine ning kõikide detailide hoolikas puhastamine. NB! See on väga oluline!** Mõttele, kas sina tahaksid (laupäevast) mahlategu alustada mulluse hallitava sodi mahaküürimisega? Ei taha, eks ole? Ära tee teistele seda, mida sa ei taha, et sulle tehakse.

Laternamatkal vastutab III klass lõkke tegemise eest (lõkkematerjali organiseerimine lõkkeplatsile, lõkke õigeaegne süütamine ja tule valvamine). Samuti raja märgistamine - klassiõpetajaga koostöös tuleks leida esmalt sobiv paik. Laternamatk toimub novembrikuus, täpne kuupäev lepitakse kokku õpetajate kolleegiumis.

Õppeaasta lõpus, augustikuus koristatakse vanemate abiga eelmisel sügisel külvatud rukis. Lapsevanematel on vaja leida viljavihkude kuivatamiseks kuiv ja tuulutatav ruum ning korraldada vihkude transport põllult kuivatamispaika.

III klassi lõpus seavad lapsevanemad enda laste jaoks korda IV klassi ruumid. Täpne remonttööde nimekiri tehakse koos klassiõpetajaga.

IV klass

Õpetaja võib kaasata lapsevanemaid rukkileiva küpsetamisse.

IV klassi lõpus seavad lapsevanemad enda laste jaoks korda V klassi ruumid. Täpne remonttööde nimekiri tehakse koos klassiõpetajaga.

V klass

V klassi lapsed osalevad üle-eestilistel waldorfkoolide olümpiamängudel, mida korraldab igal aastal erinev Waldorfi kool. Korraldaja selgub läbirääkimiste käigus, aga hea tava kohaselt mitu aastat järjest üks ja sama kool mängu ei korralda. Lapsevanemad kaasatakse vajaduse korral. Peamised ülesanded on seotud varustuse hooldusega (näiteks riietuse õmblemine ja parandamine), ürituse sisulise poole korraldamisse lapsevanemaid üldjuhul ei kaasata.

V klassi lõpus seavad lapsevanemad enda laste jaoks korda VI klassi ruumid. Täpne remonttööde nimekiri tehakse koos klassiõpetajaga.

VI klass

VI klassi lõpus seavad lapsevanemad enda laste jaoks korda VII klassi ruumid. Täpne remonttööde nimekiri tehakse koos klassiõpetajaga.

VII klass

VII klassi lõpus seavad lapsevanemad enda laste jaoks korda VIII klassi ruumid. Täpne remonttööde nimekiri tehakse koos klassiõpetajaga.

VIII klass

Draamaepohhi lõpetava teatritüki ettevalmistuses võib draamaklassi õpetaja abi paluda rekvisiitide, kostüümide tegemise või parandamise juures.

Korraldab IX klassi lõpuaktuse viimase näpunäidete järgi.

Selleks korraldavad VIII ja IX klassi klassivanemad maikuu alguses koosoleku koos õpetajatega, et välja selgitada nägemus lõpuaktuse ülesehitusest ja sisust.

Lõpuaktuse korraldamine hõlmab järgmisi ülesandeid:

- aktuse ettevalmistamine koostöös kooli ja IX klassiga;
- saali või aktusepaiga valmispanek, sh helitehnika, kangaga kaetud lauad tunnistuste hoidmiseks ja allkirjade andmiseks, toolid lõpetajatele ja vajaduse korral istumiskohad külalistele (Keila kultuurimajas on need juba olemas);
- lillevärava meisterdamine (traditsiooniliselt kasutatakse värava tegemisel kaseoksi).

VIII klassi lõpus seavad lapsevanemad enda laste jaoks korda IX klassi ruumid. Täpne remonttööde nimekiri tehakse koos klassiõpetajaga.

IX klass

Juhib lõpuaktuse korraldust, st on VIII klassi ideeline juht:

- otsustab, kus, kes, kui palju, millised, millal jne,
- otsib ilupiltide tegemiseks fotograafi.

Lapsevanemad organiseerivad piduliku lõpuaktuse järel vabamas vormis koosviibimise. Formaat on täiesti vanemate enda otsustada. Traditsiooniliselt võivad lapsevanemad lõpetajate rõõmustamiseks ka mingi etteaste (laul, näidend vm) ette valmistada.

Advendilaat – kord aastas (esimese või teise advendi paiku) korraldatakse koolis advendilaata. Seda on läbi viidud mitmel viisil: kord on peakorralduse enda kanda võtnud mõni kindel klass, kord on seda teinud klassivanemad ise. Üldiselt on nii, et iga klass saab advendilaada õnnestumisele kaasa aidata: peakorraldaja annab ette kuupäeva, teema, suunised ning sellest lähtuvalt sisustab klass koos õpetaja ja lapsevanematega laadapäeva oma meele järgi. Advendilaada korraldus lepatakse kokku hiljemalt novembri alguseks.

Nipinurk ehk kasulikud kontaktid klassivanemale

- Talumees, kellele viia mahlateost järelejäänud õunasegu

Tõnu Kriisa - 5093231, Rebasemäe talu, Tõrma küla

- Bussijuht

Domeca OÜ - 5695 3773